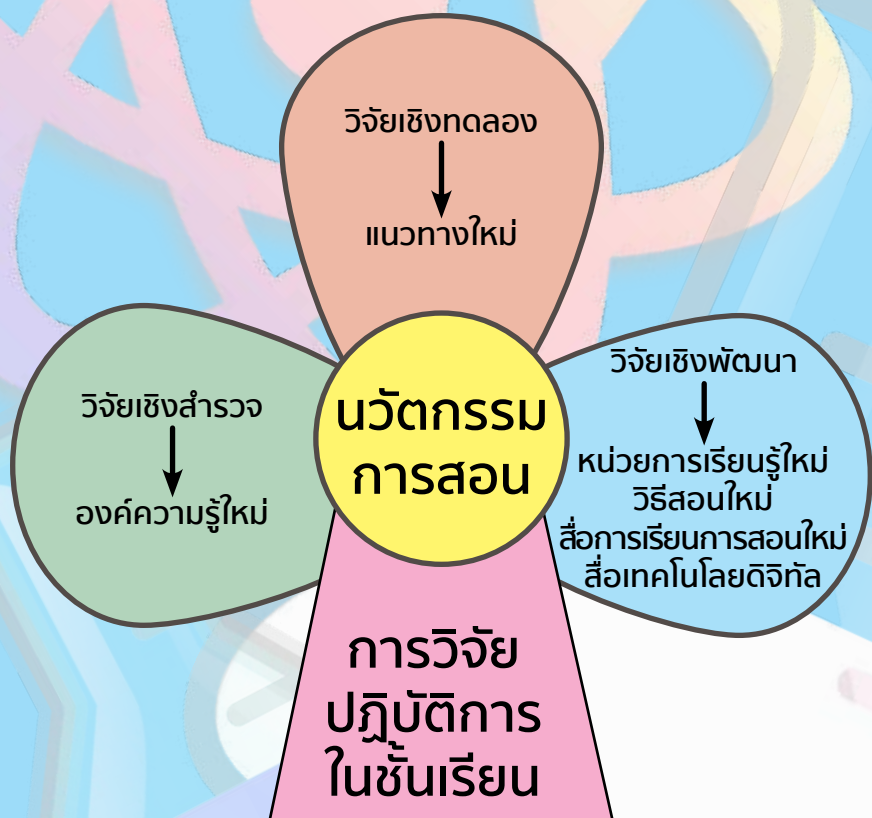

สมรรถนะ การสร้างนวัตกรรมการสอน บนฐาน วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์

ประวัติการศึกษา

- ครุศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมเหรียญทอง) (การมัธยมศึกษา)
- ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การศึกษาวิทยาศาสตร์)
- ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Certification Science Education, Hiroshima University, Japan
- ศึกษา ดุษฎี ประชุม สัมมนาในนานาประเทศ เรื่อง การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบรวมพลัง พหุปัญญา การพัฒนาการคิดระดับสูง การเป็นพี่เลี้ยง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพการจัดการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

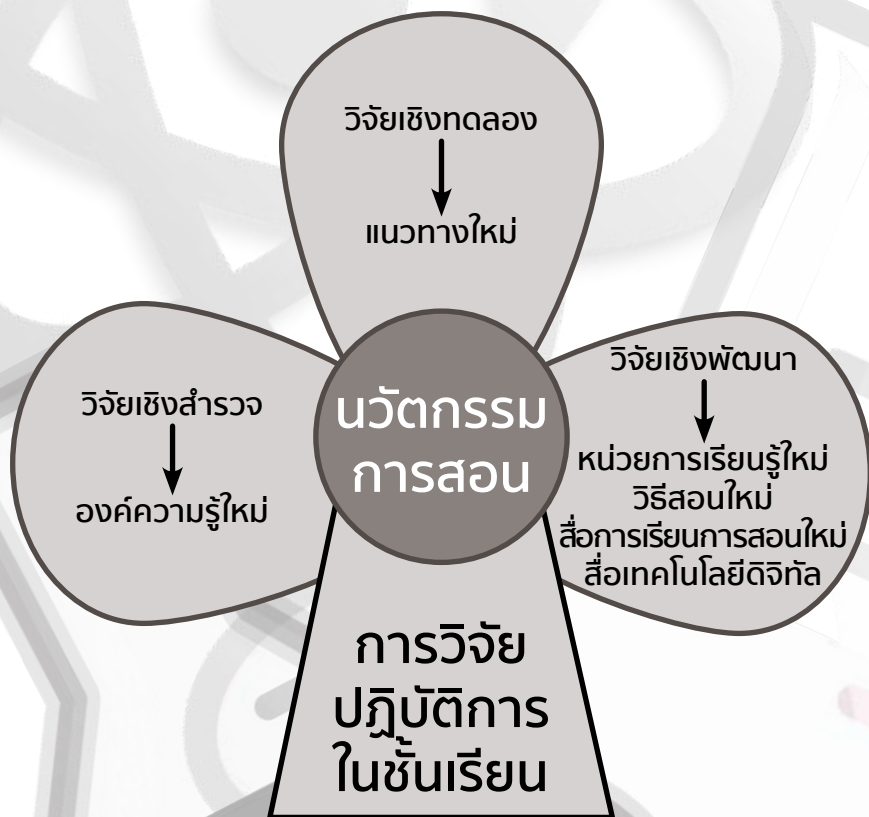
- ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญพิเศษ

- การพัฒนาหลักสูตร รายวิชา และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
- การจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ
- การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังเสริมทักษะการคิด
- การประเมินการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือหลากหลาย
- การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้บนฐานการวิจัย
- การจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก
- การสอนงานด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งการสืบสอบ โครงงาน และงานวิจัย และการแก้ปัญหา
- การจัดการเรียนรู้พัฒนาสมรรถนะ

สมรรถนะ การสร้างนวัตกรรมการสอน บนฐาน วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการสอนบนฐานวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน

ผู้แต่ง

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์

พิมพ์ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2564

ISBN e-book

978 – 616 – 588 – 111 – 1

ราคา

119 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558 ห้ามลอกเลียนแบบหรือคัดลอก
ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียนเท่านั้น

จัดทำโดย

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์

5/5 ช.นามบัญญัติ ถนนประชาธิปไตย แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร

กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2629-0467 โทรสาร 0-2629-2334

e-mail: pdachakupt@gmail.com

สั่งซื้อได้ที่

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<http://www.chulabook.com>

โทร. 086 323 3703 4, 02 255 4433

customer@cubook.chula.ac.th, info@cubook.ac.th

Apps: CU-eBook Store

คำนำ

วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research: CAR) คืออะไร?...หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการ PDCA ค้นพบนวัตกรรม อาจเป็นองค์ความรู้ใหม่ แนวทาง/วิธีใหม่ สื่อการเรียนการสอนใหม่มีลักษณะสำคัญอย่างไร...มีลักษณะทำอย่างง่าย (Simple) มีความสำคัญ (Significance) ใช้เวลาดำเนินการสั้น ๆ (Short) แต่ควรต้องมีการทำงานแบบรวมพลัง (Collaboration)

วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดีมีคุณภาพ ควรเกิดจากพลังของชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกันดำเนินการการชี้แนะแบบพี่เลี้ยง ครูสะท้อนคิดให้ครูได้บทเรียน หาทางแก้ปัญหา เด็กที่ไม่บรรลุเป้าหมายด้วยการหาสาเหตุ และหาวิธีการแก้ไข ซึ่งทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1. ศึกษาวัตรกรรมการสอนที่มีอยู่แล้ว นำมาปรับ/ผสมผสานกับนวัตกรรมหลากหลาย ได้แนวทางใหม่ไปแก้ปัญหา
2. ศึกษาวิธีต่าง ๆ แล้วริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการประยุกต์ความรู้ ทักษะ แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ ได้รูปแบบการสอน แนวการสอน เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอนแบบเทคโนโลยีดิจิทัล หรืออาจเป็นใบงาน ใบกิจกรรม ใบทดลองเชิงสร้างสรรค์

วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นวิจัยพื้นฐานที่เป็นเครื่องมือช่วยให้วัตรกรรมการสอนมีคุณภาพ และมีความหมาย อันจะนำไปสู่การเผยแพร่ และต่อยอดงานวิจัยนั้น ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ การศึกษาของชาติไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์นธ์ เดชเชคุปต์

พฤษภาคม 2564

สารบัญ

หน้า

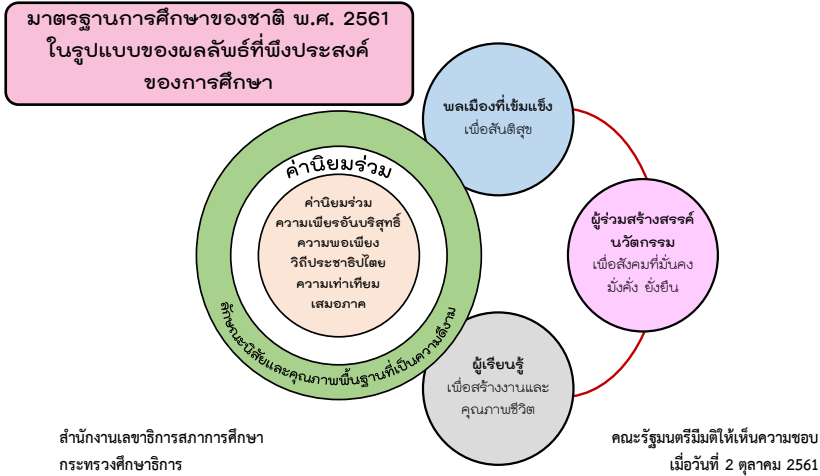
คำถามสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการสอน บนฐานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	1
นโยบายการศึกษาแห่งชาติกับสมรรถนะการสร้างนวัตกรรม การสอนบนฐานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	3
ธรรมชาติของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	13
กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	17
นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	23
กรณีตัวอย่าง การเลือกใช้นวัตกรรมการสอนบนฐาน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนผ่าน PLC	31
กรณีตัวอย่าง การสร้างนวัตกรรมการสอนบนฐานการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนผ่าน PLC	71
ตัวอย่างงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนผ่านชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	95
ภาคผนวก แบบฝึกปฏิบัติการหาหัวข้อทำวิจัยปฏิบัติการใน ชั้นเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมการสอน	111
เอกสารอ้างอิง	119

คำถามสำคัญเกี่ยวกับ สมรรถนะการสร้างนวัตกรรม การสอนบนฐานวิจัยปฏิบัติ ในชั้นเรียน

1. นวัตกรรมการสอนคืออะไร ตัวอย่างนวัตกรรม
การสอนมีอะไรบ้าง
2. กระบวนการสร้างนวัตกรรมการสอนมีอะไรบ้าง
3. สมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการสอนบนฐานวิจัย
ปฏิบัติการในชั้นเรียนคืออะไร
4. สมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคืออะไร
5. ครูมีกลยุทธ์อะไรบ้างในการสร้างในตนเองมีสมรรถนะ
การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
6. คุณค่าของการเป็นผู้มีสมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียนมีอะไรบ้าง

**นโยบายการศึกษาแห่งชาติ
กับสมรรถนะการสร้าง
นวัตกรรมการสอนบนฐาน
การวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน**

นโยบายการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องดำรง ความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยม ร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดย เป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อ ก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์ และประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาไทยมีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงาน หรือสัมาอาชีพ บนพื้นฐานของความ พอเพียงความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะ

การบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี หรือสังคม เพิ่มโอกาส และมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3) พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลัก การประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และประชาคมโลกอย่างสันติ

การพัฒนาเด็กไทย เยาวชนไทย คนไทย ให้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของ การศึกษาให้เป็นผู้มีผลลัพธ์ ดังนี้ 1. ผู้เรียนรู้ 2. ผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม 3. เป็นพลเมือง เข้มแข็ง กอปรด้วยค่านิยมร่วม 4 ประการ คือ 1. ความเพียรอันบริสุทธิ์ 2. ความพอเพียง 3. วิถีประชาธิปไตย 4. ความเท่าเทียม

ในการจัดการศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปครูให้เป็นผู้มีทักษะความเป็นครู มืออาชีพ และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของวิชา กอปรด้วยการเป็นผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และจิตวิญญาณของครู ความเป็นผู้มีศาสตร์การสอน ตั้งแต่ มีสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะการนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน หรือการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ตลอดจนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ชี้แนะ (coach) เป็นพี่เลี้ยง (mentor) หรือเรียกว่า การมีสมรรถนะ การนิเทศเชิงรุก เพื่อพัฒนาตนเอง และร่วมพัฒนาเพื่อนครูด้วยกันให้สามารถ สร้างเด็กของชาติให้เป็นเด็กไทย 4.0 เสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนได้เป็นเด็ก หรือผู้เรียนเป็นไปตามผลลัพธ์ของการศึกษา (DOE) ของชาติไทย

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตลอดจนผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของชาติไทย นั้นดังเช่น ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ทักษะการคิดวิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นต้น เน้นทักษะการคิดระดับสูง ซึ่งผู้จะมีทักษะดังกล่าวข้างต้น

จะต้องรับการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐาน เช่น ทักษะการสังเกต การจัดกลุ่ม การจำแนกประเภท การเปรียบเทียบ การรวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยง การตั้งคำถาม การใช้เหตุผล การแปลความหมาย การสรุปอ้างอิง การนำความรู้ไปใช้ และ ทักษะการวิเคราะห์ (Analyzing Skills) จึงเป็นการนำสู่การพัฒนาทักษะระดับสูงดังแผนภาพ ทักษะการคิดพื้นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูง

แผนภาพ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูง